

udelukkede ham fra Valg. Dersom det skulde være nyttigt at udelukke ham fra Valg, da maatte det efter min Mening komme fra Regjeringens Side; Regjeringen maatte forbyde Præsten som Embedsmand at lade sig vælge, fordi han derved tabte sin Stilling som Tilfynsmand paa Statens Vegne. Naar Regjeringen ikke fandt dette fornødent, da seer jeg ikke, at man med Rette kan gjøre det fra Sognets Side. Thi det er jo saaledes indrettet nu, at Præsten er i en dobbelt Egenkab tilstede i Sognet, deels som Præst og deels som Agerbruger, som en af de betydeligste Agerbrugere i mange Sogne og derved som en af dem, der yde de største Bidrag til Communen, og det vilde da efter min Mening være høist ubilligt at udelukke Præsten fra at blive valgt. Man kunde vel fastsætte i Loven, at han maa være berettiget til at frasiage sig Valg, og at han i saa Henseende bør have en egen Stilling — det indrømmer jeg gjerne; men saalænge han er en af de betydeligste Agerbrugere i Sognet, troer jeg ikke, at man bør udelukke ham fra at blive valgt. Man siger, at Præstens Stilling i Sogneforstanderskabet bliver vanskeliggjort derved, at han bliver sin egen Tilfynsmand, sin egen Controlleur. Man maa imidlertid vel lægge Mærke til, at den Præst, som med velberaad nu gaaer, saa at sige, op i Sogneforstanderskabet, har bestemt sig til, efter Forhandlingerne at underkaste sig den Afgjørelse, man kommer til, fordi han er overbevist om, at, om ogsaa Afgjørelsen ikke er ganske, som han ønskede den, vil den dog være brugelig, en saadan Præst vil ikke gaae ud paa at gjøre sin personlige Mening gjældende. Naar han er Medlem af Sogneforstanderskabet, deeltager han jo rolig i Forhandlingerne og kommer i den Stilling, hvortil jeg har antydnet, at Præsten kan komme ved at overvære Forhandlingerne og deeltage i Afstemningen; han stemmer med og har derved underkastet sig Fleertallets Afgjørelse. Finder han det derimod mod sin hele Stilling eller troer han i en enkelt Sag ikke at burde underkaste sig, da afholder han sig fra at stemme og derved forbeholder han sig Ret til at behandle Sagen som Præst, hvilken Ret er givet ham ved Loven. Man har sagt, at der

i saa Tilfælde, naar Præsten ikke havde været tilstede i Sogneforstanderskabet, vilde indtræde en Brevverling, som vilde blive besværlig og trættende for den hele Forhandling. Dette troer jeg ikke vil blive Tilfældet. Der vil ingen Brevverling indtræde; der vil indtræde, hvad der nødvendigvis maa indtræde, at Forhandlingsgjenstandene blive affkryvne efter Protokollen og derefter tilstillede Præsten, hvis hele Beslutning dærom i Almindelighed vil komme til at gaae ud paa netop at forlange ikke nogen Brevverling, men en mundtlig Forhandling med Sogneforstanderskabet, eller at benytte sit Veto, som han jo ikke engang kan, førend Sogneforstanderskabet har forlangt hans Nærværelse, og Sagen er gaaen dette Stadium igjennem; men en „Brevverling“ vil aldeles ikke finde Sted, da det ikke kan betragtes som nogen Brevverling, at, naar Sagen er kommen til sin sidste Afgjørelse, de Indsigelsesgrunde, som ere blevne gjorte gjældende, skulle være ledsagede af oplysende Bevæggrunde. Dette kan ikke kaldes en Brevverling; thi det gaaer ud fra en enkelt Mand, og det vil jo ikke blive anderledes, end naar Præsten var i Minoriteten, som der blev sagt, og vilde forlange sit Votum tilført Protokollen. Hvad enten hans Minoritetsvotum tilføres Protokollen, eller han selv nedskriver det senere, — det maa blive i samme Grad bebyrdende for Forretningerne.

Der blev henvist til Kjøbstadcommunerne og sagt, at, dersom man vilde holde fast paa den samme Censur eller den samme Begrændsning mellem de middelbare og umiddelbare Valg, som her er omtalt, da vilde i Kjøbstadcommunerne Mange blive udelukkede fra Valg. Jeg kan ikke forfølge denne Sammenstilling med Kjøbstadcommunerne. Jeg er ikke gaaet ind paa det hele Spørgsmaal med Hensyn til dem, fordi jeg troer, at man ikke vil kunne gjøre det samme Valgsystem gjældende i Kjøbstad og i Landcommunerne. Dretmindste er det mig paa ingen Maade klart, at man kan gjøre det samme gjældende paa begge Steder.

Jeg troer nu nogenlunde at have oplyst de forskjellige Punkter, som have været bragte under Omtale, og skal forbeholde mig senere at give de Oplysninger, jeg kan, om de Bevæggrunde, der